

Vyhláška ze dne 27.11.1953, kterou se vydává přepravní řád pro městskou hromadnou dopravu osob (městský přepravní řád)

364/1953 Ú.1.
VYHLÁŠKA
ministerstva dopravy
ze dne 27. listopadu 1953

kterou se vydává přepravní řád pro městskou hromadnou dopravu osob (městský přepravní řád)

Ministerstvo dopravy vydává v dohodě s ministerstvem místního hospodářství podle § 24 odst. 5 zákona č. 97/1950 Sb., o drahách, a podle § 7 vládního nařízení č. 36/1951 Sb., jímž se provádí zákon o úpravě podnikání v silniční dopravě, tento

PŘEPRAVNÍ ŘÁD PRO MĚSTSKOU HROMADNOU DOPRAVU OSOB:

Část první.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Rozsah platnosti.

Tento přepravní řád platí pro pravidelnou hromadnou dopravu osob na místních drahách (pouličních, lanových a trolejbusových) a na autobusech, která se podle předpisů o plánování zahrnuje do dopravy městské a je provozována podniky místního hospodářství; pokud je tak ministerstvem obrany zvlášť stanoveno, platí také pro pravidelnou hromadnou dopravu osob, provozovanou v oblasti měst národními podniky Československé státní automobilové dopravy (ČSAD).

§ 2.

Odchyly od přepravního řádu.

(1) V městské dopravě jsou přípustny odchyly od ustanovení tohoto přepravního řádu jen pro jednotlivé trati, stanice, vlaky nebo vozidla, odůvodňují-li to zvláštní provozní poměry. K platnosti takových odchylek je třeba schválení příslušného krajského národního výboru.

(2) Při jízdách mimořádných (§ 4) mohou být odchyly od ustanovení tohoto přepravního řádu stanoveny tarifem anebo ujednány zvlášť dohodou mezi podnikem a objednatelem.

§ 3.

Přepravní povinnost.

(1) Podnik je povinen provést přepravu

- a) jsou-li splněny podmínky tohoto přepravního řádu,
- b) je-li přeprava možná pravidelnými provozními zařízeními podniku,
- c) nebrání-li přepravě okolnosti, které podnik nemohl odvrátit ani zdolat,
- d) není-li přeprava zakázána.

(2) Při tom je podnik povinen plnit především přepravní úkoly, nutné k plnění státního plánu rozvoje národního hospodářství. Vyžaduje-li to plnění tohoto plánu nebo jiný obecný zájem, může podnik přechodně přepravu zcela nebo částečně zastavit; takové opatření musí být schváleno příslušným krajským národním výborem.

§ 4.

Vozidla.

(1) Městská doprava se provozuje vozidly nebo vlaky (dále jen "vozidla"), jezdícími pravidelně podle jízdního řádu nebo podle potřeby do provozu zařazenými (vozidla pro mimořádné jízdy). Podnik je povinen vyznačit provozní trať na čelní stěně vozidel číslem nebo jiným způsobem; mimo to je povinen označit tamtéž cílovou stanici. Na pravém boku musí být vozidla opatřena směrovými tabulkami, které obsahují též označení provozní trati a jsou viditelné vně i uvnitř vozidla.

(2) Vozidla pro mimořádné jízdy musí být zvlášť označena.

§ 5.

Jízdní řády.

(1) Podnik je povinen sestavovat jízdní řády; při tom se musí v mezích technické a hospodářské účelnosti řídit potřebami veřejnosti, zejména potřebou usnadnit dopravu pracujících do zaměstnání.

(2) Podnik je povinen vyvěsit ve stálých stanicích platné jízdní řády všech linek, pro které je stanice určena. Ve stanicích, ve kterých vozidla zastavují podle potřeby (na znamení), se jízdní řády vyvěšují jen, je-li to pro přepravu cestujících účelné.

(3) Jízdní řády musí obsahovat alespoň tyto údaje:

- a) název podniku,
- b) den, od kterého jízdní řád platí,
- c) název stanice,
- d) označení a směr (cílovou stanicí) jednotlivých linek,
- e) doby odjezdů projíždějících vozidel jednotlivých linek v pořadí, jak za sebou následují, při čemž pro časové úseky, v nichž vozidla jedou v mezidobí kratším než 20 minut, stačí toliko údaj o tomto mezidobí.

(4) Změny jízdního řádu musí být ve vyvěšených jízdních řádech neprodleně provedeny. Předvídané dočasné odchyly od jízdního řádu musí být na stanicích včas oznámeny zvláštními vývěskami.

(5) Podniky jsou povinny dbát o možnost vhodné orientace cestujících o spojích a jízdách (tiskem, orientačními tabulkami, rozhlasem a pod.).

§ 6.

Tarify.

(1) Podnik je povinen sestavit tarify, z nichž musí být zřejmé podmínky pro přepravu, jakož i podmínky pro určení výše jízdného (přepravného). Při tom je povinen řídit se státním plánem rozvoje národního hospodářství, předpisy o tvorbě cen a tímto přepravním řádem.

(2) O schvalování a uveřejňování tarifů, jejich změn a zrušení platí zvláštní předpisy.*)

(3) Platný tarif musí být ve služebnách určených pro styk s cestujícími na požádání předložen k nahlédnutí.

§ 7.

Pořádkové předpisy; stížnosti.

(1) Při přepravě jedná s cestujícími jménem podniku zpravidla průvodčí. Pokud obstarává úkony průvodčího řidič, platí pro něj stejná ustanovení jako pro průvodčího.

(2) Vznikne-li rozepře mezi cestujícími nebo mezi cestujícími a zaměstnanci podniku, jsou cestující povinni uposlechnout pokynů průvodčího, není-li právě přítomen dozorcí orgán, který sám rozhodne. Právo stěžovat si ke správě podniku není tím dotčeno. Je v zájmu stěžovatelově, aby přiložil ke stížnosti jízdenku.

(3) Zaměstnanci podniku, vykonávající službu ve vozidle nebo v území určeném k provozu podniku v stejnokroji nebo se služebním odznakem, jsou oprávněni, není-li po ruce orgán národní bezpečnosti, zjišťovat totožnost osoby, která se dopustí trestného činu nebo jednání, jež horší dopravu nebo ohrožuje její bezpečnost, nebo která poruší ustanovení tohoto přepravního řádu anebo tarifu; je-li to nutné, jsou oprávněni takovou osobou zadržet, odevzdat orgánu národní bezpečnosti nebo příslušnému úřadu.

(4) Zaměstnanci podniku jsou povinni dbát, aby cestující zachovávali povinnosti uvedené v § 13.

Část druhá.

Přeprava cestujících a zavazadel.

Oddíl I.

Přeprava cestujících.

§ 8.

Právo na přepravu.

(1) Cestující má právo na přepravu, pokud není vozidlo obsazeno. Průvodčí je oprávněn cestujícím ve voze určit místo, uzná-li to v zájmu cestujících nebo pro uvolnění některé části vozidla za potřebné. Jde-li o osobu starou, tělesně postiženou, zřejmě nemocnou, anebo o nastávající matku, je průvodčí povinen místo jí na požádání vykázat.

(2) Přeprava dětí ve stáří do 6 roků bez doprovodu není dovolena.

(3) Podnik může pro určité spoje nebo vozy stanovit, že jich mohou užít přednostně určité skupiny cestujících. Zejména může být stanoveno, že mají přednost osoby jedoucí do zaměstnání nebo z něho, při čemž i tato přeprava může být podnikem usměrněna stanovením určitých spojů pro určité skupiny těchto osob; v takových případech může průvodčí požadovat předložení příslušného dokladu.

§ 9.

Osoby z přepravy vyloučené.

(1) Z přepravy jsou vyloučeny osoby, stížené přenosnou chorobou, podléhající povinnému hlášení.

(2) Z přepravy mohou být vyloučeny:

a) osoby opilé, dále osoby, které se chovají neslušně nebo nezachovávají předpisy tohoto řádu nebo tarifu, jakož i osoby, které neuposlechnou příkazů a pokynů, jež v zájmu zachování bezpečnosti, klidu a pořádku v dopravě dávají zaměstnanosti podniku;

b) osoby, které by mohly být z jiných vážných důvodů spolucestujícím na obtíž.

(3) Osoby vyloučené z přepravy podle odstavce 1 a 2 nemají nárok na vrácení zaplaceného jízdného nebo jiných zaplacených částek.

(4) Cestujícího, který za jízdy onemocněl nebo utrpěl úraz, předá průvodčí, po případě jiný službu konající zaměstnanec podniku zdravotnímu středisku nebo orgánu národní bezpečnosti.

§ 10.

Jízdné; jízdenky.

(1) Cestující je povinen opatřit si v nástupní stanici, kde je zřízena výdejna jízdenek, jízdenku před nastoupením do vozidla. V ostatních stanicích je povinen opatřit si jízdenku bez vyzvání ihned po nástupu do vozidla. Přestupuje-li cestující, nebo má-li jízdenku předplatní nebo jiný jízdní průkaz, je povinen podat jej průvodčímu k prohlédnutí nesložený, po případě bez neprůhledného obalu. Tam, kde to vyžadují provozní nebo tarifní důvody, může podnik tarifem stanovit povinnost, aby cestující udávali cíl své jízdy. Průvodčí může žádat jízdné odpočítané v drobných.

(2) Výši jízdného a dobu platnosti jízdenek stanoví tarif.

(3) Jízdenka musí být vydána pro celou jízdu a odpovídat ceně zaplaceného jízdného.

(4) Cestující si musí ponechat jízdenku u sebe po celou dobu jízdy i při výstupu až do opuštění obvodu výstupní stanice. Obvodem výstupní stanice je prostor vozovky včetně nástupiště a přilehlého chodníku (krajnice vozovky), ohraničený délkou vozidla.

(5) Až do opuštění obvodu výstupní stanice je cestující povinen na požádání průvodčího nebo dozorčího orgánu kdykoliv se prokázat jízdenkou, předplatním lístkem nebo jiným jízdním průkazem, při čemž musí je podat k prohlédnutí vždy nesložené, po případě bez neprůhledného obalu.

(6) Každá jízdenka, předplatní lístek nebo jiný jízdní průkaz platí toliko pro cestujícího, pro kterého byl vydán; jiná osoba nesmí jich použít.

§ 11.

Cestující bez platné jízdenky.

(1) Cestující, který si neobstaral včas (§ 10 odst. 1) platnou jízdenku nebo který se nemůže prokázat při revisi platnou jízdenkou, předplatním lístkem nebo jiným jízdním průkazem, je povinen zaplatit vedle jízdného ještě přírážku 10,- Kčs.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně i tehdy, jestliže cestující pokračuje v jízdě za stanici, do níž mu jízdenka platí a neohlásí to průvodčímu před odjezdem vozidla z této stanice.

- (3) Jízdenka (předplatní lístek nebo jiný jízdní průkaz), jejíž údaje byly neoprávněně změněny, je neplatná. Poškozená nebo pošpiněná jízdenka (předplatní lístek nebo jiný jízdní průkaz) je neplatná, jestliže z ní nejsou patrné potřebné údaje.
- (4) Průvodčí a dozorčí orgány jsou oprávněni odebrat cestujícímu neplatnou jízdenku (předplatní lístek nebo jiný jízdní průkaz).
- (5) Cestující, jenž odepře jízdné ihned zaplatit nebo jenž platí penězi, které průvodčí nemá možnost rozměnit, může být z přepravy vyloučen.
- (6) Při dodatečném vymáhání jízdného nebo přírážky vybere podnik 2 Kčs za každou písemnou výzvu nebo upomínku.

§ 12.

Znemožnění a zpoždění jízdy; vrácení jízdného.

- (1) Je-li jízda znemožněna a chce-li cestující pokračovat v cestě jiným vozidlem podniku, přepraví se bez doplatku směrem k cíli své cesty, po případě i po jiné trati, pokud to dovolují provozní poměry.
- (2) Při znemožnění nebo zpoždění jízdy nelze žádat náhradu škody, a to ani tehdy, jestliže bylo zmeškáno připojení k jinému spoji nebo k jinému pravidelnému dopravnímu prostředku.
- (3) Byla-li jízda započata, nemá cestující nárok na vrácení jízdného nebo jiných zaplacených částek přepravného. Tarif může stanovit výjimky, jde-li o jízdenky opravňující k většímu počtu jízd (předplatní).
- (4) Nebyla-li jízda započata, vrátí podnik zaplacené jízdné nebo přepravné, činí-li alespoň 2 Kčs. Nárok na vrácení jízdného nebo přepravného musí oprávněný uplatnit u správy podniku reklamaci nejdéle do 3 měsíců; jinak nárok zaniká. Podnik je povinen o reklamaci rozhodnout do 30 dnů ode dne, kdy mu reklamace byla oprávněným doručena nebo podána na poštu.

§ 13.

Chování cestujících.

- (1) Cestující je povinen chovat se ve vozidle, při nastupování a vystupování, jakož i v čekárnách a na nástupištích tak, aby nebyl na obtíž ostatním spolucestujícím a v zájmu bezpečnosti vlastní i jiných osob zachovávat opatrnost přiměřenou povaze provozu, zdržet se všeho, co by provoz mohlo rušit nebo ohrozit a dodržovat ustanovení tohoto řádu, jiné obecné předpisy a pokyny vyhlášené podnikem nebo dané průvodčím nebo jiným zaměstnancem podniku při výkonu služby.
- (2) Cestujícím je zejména zakázáno:
- a) naskakovat do vozu za jízdy nebo z nich vyskakovat, otevírat okna, vnější dveře nebo uzávěry vozidel, o ně se opírat, naklánět se z vozidel, zdržovat se na stupátkách jedoucích vozidel, jakož i nastupovat do vozu, který je plně obsazen;
 - b) zdržovat se na plošinách, je-li místo uvnitř vozu a vadí-li to nerušenému nastupování a vystupování cestujících;
 - c) dávat nebo napodobit návěstí, užívané v provozu městské dopravy, uvádět v činnost zařízení, určená k pohonu nebo k obsluze vozů a výhybek, znemožňovat použití těchto zařízení;
 - d) mluvit s řidičem za jízdy nebo se zdržovat v prostoru vyhrazeném pro řidiče;
 - e) vyhazovat z vozidel předměty nebo nechávat je vyčnívat;
 - f) kouřit ve vozidlech.
- Cestujícím dětem je zakázáno stát nebo klečet na sedadlech.
- (3) Cestující je povinen nahradit poškození nebo znečištění vozidel nebo zařízení podniku, které způsobil, podle sazeb náhrad stanovených podnikem. Cestující je oprávněn nahlédnout do seznamu sazeb náhrad.

§ 14.

Nastupování, vystupování a přestupování.

(1) Cestující smějí nastupovat nebo vystupovat jen na straně vozu k tomu určené, po případě jen těmi dveřmi, které jsou určeny k nástupu nebo výstupu a zvenčí i zevnitř označeny příslušným nápisem.

(2) Vstupy a výstupy, jakož i dveře uvnitř vozu musí cestující uvolnit, aby se mohlo vystupovat a nastupovat rychle a nerušeně.

(3) Cestující vystupující mají přednost před cestujícími nastupujícími.

(4) Cestující mohou nastupovat do vozů a vystupovat z nich jen ve stanicích. Zastaví-li vozidlo z jakékoliv příčiny mimo stanici, smějí cestující vystoupit pouze s výslovným souhlasem průvodčího, je-li zajištěn jejich bezpečný výstup.

(5) Má-li zastavit vozidlo ve stanici podle potřeby (na znamení), musí cestující, který chce nastoupit, dát řidiči včas vhodné znamení; cestující, který chce vystoupit, musí o tom včas uvědomit průvodčího anebo dát o tom znamení zařízením, že k tomu pro cestující určeným.

(6) Cestující musí sám dbát, aby k dosažení cíle své cesty nastoupil, vystoupil, po případě přestoupil ve správné stanici. Při přestupování se musí cestující řídit ustanoveními tarifu.

(7) Průvodčí vyvolává názvy stanic, v nichž vozidlo zastavuje.

Oddíl II.

Přeprava zavazadel.

§ 15.

Základní podmínky.

(1) Cestující je oprávněn vzít s sebou do vozidla jako zavazadla předměty, které může snadno přenést, pokud tomu nebrání jiné předpisy. Cestující smí vzít s sebou nejvýše tři taková zavazadla a je povinen umístit je v té části vozidla, která je k tomu určena, nebo která mu bude určena průvodčím, a to tak, aby ostatní cestující co nejméně obtěžovala a nebyla na újmu volnému průchodu.

(2) Cestující nesmí vzít s sebou do vozidla:

a) předměty nebezpečné, zejména nabitě zbraně, předměty výbuchem nebezpečné, látky samozápalné, snadno vznětlivé, jedovaté a žíravé;

b) předměty, které by svými vlastnostmi mohly způsobit za přepravy závady, zejména které by mohly způsobit škodu nebo být cestujícím na obtíž;

c) zvířata s výjimkami uvedenými v § 17;

d) předměty, jejichž váha přesahuje 50 kg, nebo jejich rozměry jsou větší než 50 x 60 x 80 cm, s výjimkou lyží a dětských kočárků (§ 16). Větší nebo těžší předměty smí cestující vzít s sebou jen se souhlasem průvodčího, mimo dobu zvýšených nároků na přepravu.

(3) Zdarma může cestující přepravovat:

a) jeden předmět, jehož rozměry nejsou větší než 20 x 30 x 50 anebo jeden předmět tvaru válce, jehož délka nepřesahuje 150 cm a průměr 10 cm, nebo tvaru desky, jejíž rozměr nepřesahuje 80 x 100 cm a

b) jednu soupravu lyží s holemi.

(4) Za zavazadla větších rozměrů, jakož i za druhé a třetí zavazadlo třeba i menších rozměrů se platí přepravné podle tarifu, nejde-li o drobné předměty, které cestující drží na klíně nebo v ruce.

(5) O přepravném a o jízdenkách za přepravovaná zavazadla (dětské kočárky, zvířata) platí obdobně ustanovení §§ 10, 11 a 12, přírážka podle § 11 odst. 1 činí však toliko dvojnásobek přepravného.

(6) Osoby oprávněné k nošení střelné zbraně mohou vzít s sebou náboje v přiměřeném počtu. Musí je mít uschovány v loveckých brašnách, opascích na náboje nebo podobných obalech.

§ 16.

Přeprava dětských kočárků.

(1) Jako zavazadla mohou cestující vzít s sebou do vozidel - pokud to úrava a vybavení vozidel dovoluje - dětské kočárky.

(2) Kočárek smí být umístěn jen v tom voze a v té jeho části, které jsou vyhrazeny pro jejich přepravu, a to tak, aby nepřekážel průchodu cestujících, vstupu do vozu ani výstupu z vozu.

(3) V každém voze smí být přepravován současně pouze jeden kočárek.

(4) V době zvýšených nároků na přepravu může průvodčí přepravu kočárků odmítnout.

(5) K přepravě jsou připuštěny pouze kočárky s dítětem a kočárky prázdné. Kočárky používané k jinému účelu než k přepravě dětí jsou z přepravy vyloučeny.

(6) Za přepravu kočárků se platí přepravné podle tarifu.

§ 17.

Přeprava zvířat.

(1) Jako zavazadla může cestující vzít s sebou do vozu drobná domácí zvířata jako kočky, králíky, drůbež a pod., pokud jsou uzavřeny v klecích nebo v jiných vhodných schránkách s nepropustným dnem a jestliže se tyto klece nebo schránky dají umístit jako jiná zavazadla (§ 15).

(2) Bez schránek je cestujícím dovoleno brát s sebou do vozu psy za těchto podmínek:

a) v jednom voze se smí přepravovat nejvýše jeden pes;

b) z přepravy jsou vyloučeni psi mimořádné velikosti (řezničtí, dogy, bernardýni a pod.), dále psi, kteří by mohli způsobit škodu anebo být cestujícím na obtíž;

c) pes musí být opatřen bezpečným náhubkem;

d) s výjimkou malých psů, které lze držet na klíně, musí být psi drženi na šňůře a umístěni v té části vozu, která je k tomu určena, nebo která bude vykázána průvodčím.

(3) V době zvýšených nároků na přepravu lze přepravu zvířat odmítnout. Toto ustanovení se nevztahuje na psy služební a psy doprovázející slepce.

(4) Tarif může vyloučit přepravu zvířat na některých tratích nebo v některých vozidlech.

(5) Za přepravu každého psa platí se přepravné podle tarifu. Pokud jde o jiná drobná domácí zvířata, platí pro jejich přepravu obdobně ustanovení o zavazadlech § 15 odst. 3 a 4.

§ 18.

Přezkoumání zavazadel.

Má-li průvodčí nebo dozorčí orgán důvod k pochybnosti o tom, že předměty nebo zvířata, které cestující veze s sebou jako zavazadlo, vyhovují ustanovením tohoto přepravního řádu, je oprávněn přesvědčit se o tom za přítomnosti cestujícího. Nevyhovující předměty (zvířata) je cestující povinen z vozidla odstranit; neučiní-li tak, může průvodčí cestujícího vyloučit z jízdy bez nároku na vrácení zaplaceného jízdného a přepravného.

§ 19.

Odpovědnost za zavazadla.

(1) Dohled na zavazadla (kočárky a děti v nich, zvířata) přísluší pouze cestujícím. Cestující odpovídá za škodu způsobenou zavazadlem, jestliže vznikla jeho zaviněním nebo vlastnostmi zavazadla.

(2) Odpovědnost podniku za škodu způsobenou na ručních zavazadlech se řídí předpisy, upravujícími odpovědnost za škody způsobené dopravními prostředky, po případě obecnými ustanoveními o náhradě škody.

(3) Provádějí-li zaměstnanci podniku na žádost úkony, které podniku nepřísluší, jsou pokládáni za zmocněnce toho, za něhož jsou činni; podnik za jejich jednání neodpovídá.
Část třetí.

Závěrečná ustanovení.

§ 20.

Zrušovací ustanovení.

Zrušují se všechny předpisy, které odporují tomuto přepravnímu řádu, zejména dosavadní přepravní řády vydané podniky pro městskou dopravu osob.

§ 21.

Účinnost.

Tento přepravní řád nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1954 - s výjimkou ustanovení § 4 o povinnosti označení vozidla cílovými a směrovými tabulkami, které nabývají účinnosti dnem 1. července 1954.

Ministr:
Pospíšil v. r.

*) § 8 vládního nařízení č. 36/1951 Sb., jímž se provádí zákon o úpravě podnikání v silniční dopravě, a nařízení ministra dopravy č. 50/1951 Sb., o schvalování a uveřejňování tarifů drah.

Vztahy

27.11.1953 | **Sbírka:** 364/1953 Ú.l. | **Částka:** 149/1953

Nadřazené: [36/1951 Sb.](#), [97/1950 Sb.](#)

Pasivní derogace: [127/1964 Sb.](#), [7/1963 Sb.](#)

zdroj:

<https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=27558&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>